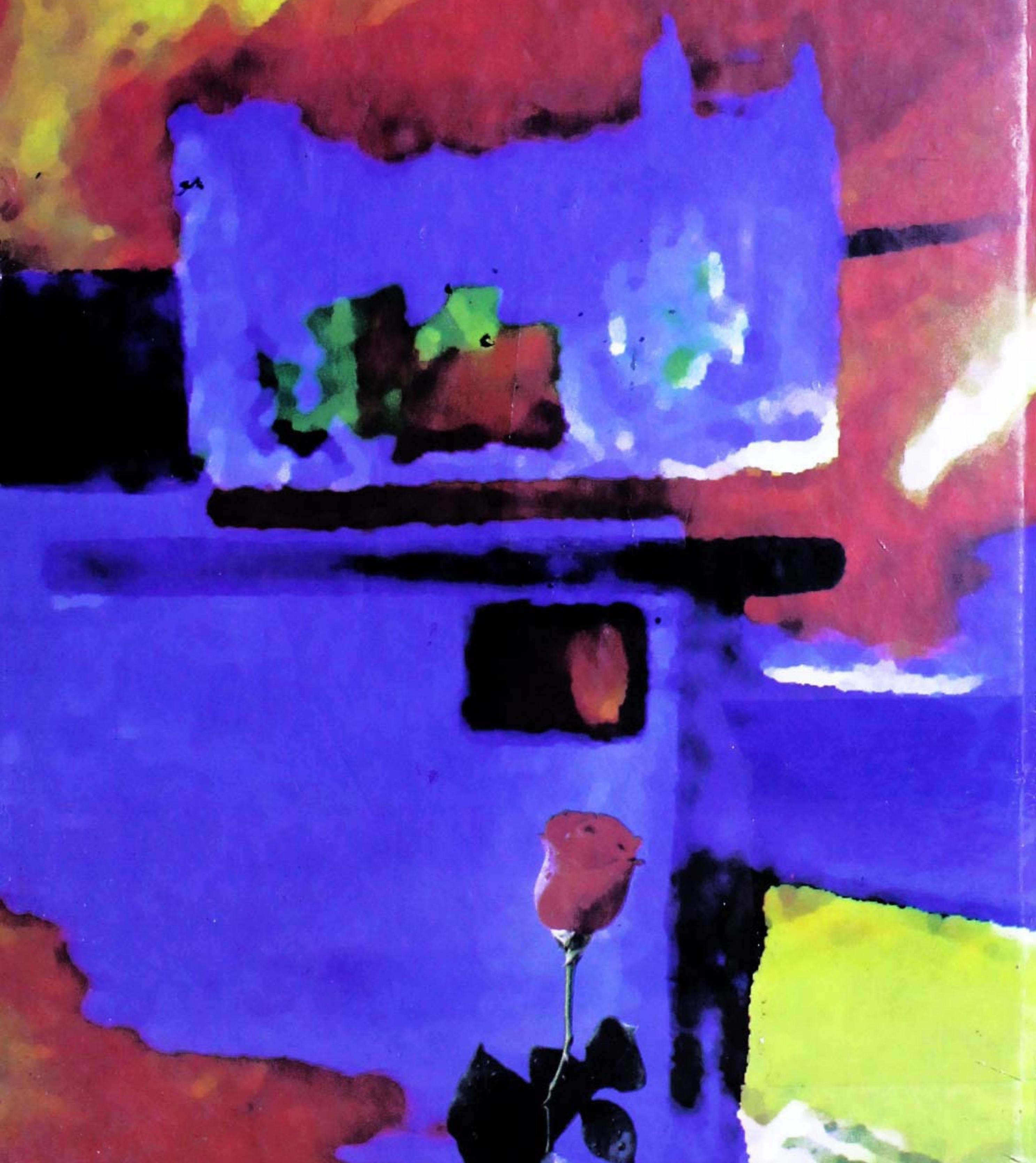

شِنْدَن درد او

راجارساو

پاکستان رائٹرز گلڈ نے اچھا مل ورتن کیتا
(ادارہ مصنفوں پاکستان)

سچے حق لکھاری دے راکھوں

پبلیوار : جون 2006

مُل : 125 روپے

پنجابی مرکز

7 اے، سڑیت 6، کوچا محمدی،

سلطانپورا، لاہور 54900

پنجاب سرکار دے انفارمیشن، کلچرتی

یو تھ افیز دے محکے دے مالی مل ورتن نال چھپی

حاجی حنیف اینڈ سنپر نشرز لاہور وچ چھاپی گئی

Maen tann dard avalle

A collection of poetry

by Raja Rasalu

Price Rs. \$ 10.00

Punjabi Markaz

7/A, Street 6, Koocha Muhammadi,
Sultanpura, Lahore 54900, Punjab. (Pakistan)
Email: punjabimarkaz@yahoo.com

ISBN 969-8159-03-7

میں تن دَر دَاؤ لے

راجار سالو

Marfat.com

شفقت تنور پر مرزا

تے

محمد آصف خاں (مرحوم)

دے نال

جہناں کو لوں میں

بہت بکھر سکھیا

جائے کاری

نام: محمد صادق

قلمی نام:

راجار سالوُ، صادق علی عاجز، ابن سلطان

والد: میاں سلطان محمد مرحوم

جمن بھوں: چک 590، احاطا خوشی رام، ڈاکخانہ واربرٹن، ضلع نکانا

جمن تاریخ: 11 جولائی 1928

تعلیم: ☆ دریکلر فائل = ڈی بی ٹیل سکول، منڈی واربرٹن

☆ میڑک = گورنمنٹ ہائی سکول، شیخوپورا

☆ پنجابی فاضل (پرائیویٹ) = پنجاب یونیورسٹی 1954

☆ ایف اے = پنجاب یونیورسٹی 1959

سرکاری ملازمت

مذہب 9.10.1947 بطور گلرک، پنجاب پولیس

ریٹائرمنٹ 24.5.1980 بطور اسٹنٹ

چھپیاں کتاباں

☆ پنجاب دے لوک گیت = مئی 1959، جدید ناشرین،
چوک اردو بازار، لاہور

☆ آواجائی = اگست 1980، پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، لاہور

☆ لوریاں (مع منظوم آردو ترجمہ) = مارچ 1980، لوک ورثہ،
اسلام آباد

☆ ڈاکٹر نذری احمد فہن تے شخصیت = جولائی 1980
پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، لاہور

☆ پنجابی دی ڈوجی کتاب (ستویں جماعت لئی)
پنجاب نیکسٹ بک بورڈ، لاہور

☆ دو آرڈیاں دو پار دیاں = جون 2005
پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، لاہور

☆ میں تن در دا اؤتل = پاکستان رائٹرز گلڈن تے پنجابی مرکز، لاہور

ویروا

..... / احمد راہی	11
راجار سالودی و نجھلی / بشری رحمن	12
راجار سالودی غزل / اعتزاز احسن	16
درد اولے	19
نعت شریف	21
سلام بحضور حضرت امام حسینؑ	22
قائد اعظم دی یاد و پیغ	23
اج دا دن	24
پاک وطن	26
سکھ چھ کوئی یار مناون دا	27
درجابہ درجا	29
جاگ تھیا کرسان	30
جاگ او بیلیا جاگ	32
نویں رُت	33
پتن	34
توں را نجھن دا ویر	36
سفنا	37
اکلایا	39

ٹوٹے دو	40
چ تے کج	41
میں	42
لوئے لوئے	44
کدے سوچیا جے	46
ہمیٰ دی خوشبو	49
ناصر باغ	51
چ چ دیں	54

غزلان

خورے کس دی زلف نے اوہنوں ڈنگیا اے	59
رُس گئے نیں شوہ جنماں توں اوہ سکھیاں کس کار دیاں	60
دل دا سبھ توں اُچا تحفاظ ھوا دتا دھو	62
اُپے بُرج لور دے ساڑا دین ایمان	64
ساقیا ایویں نہ کر بکھیرے بھر کے دے گلائی	65
شالا وسدے رہن ہمیشا پاڑے پاؤں والے لوک	67
رکھ سا بھ سا بھ لپنی توں ڈلف شریر نوں	68
ساڑے چار چفیر انھیرے میں	69
وہیندی ندی دا پانی	71
پیار دے روگی اس دنیا وچ پھردے نیں چُپ چان	73
نویں سوری دا سورج چڑھیا لے کے نواں پیام	74
ہندے وسدے رہن ہمیشا جھڑے پاڑے پاؤں لوک	75
گھردا نقشالگیا اے کوئی ہور جھیا	76

ڈکھ اولے جرنے پئندے	77
سوچاں رکھ توں اپنے کوں	79
اپنے آل دوالے ویکھے	81
بھاں دے ڈکھ ویکھے کے اپنے ڈکھ وی بھلدا جاواں	83
وسدے گھروچ اوں پر وہنے چنگاۓ	84
ویلے دے فرعونو چھی کمن دیو	85
دنیا اُتوں فن دے نوے مُک گئے نیں	86
مُونہ دے جندرے کھولو سجنو	87
اوہ آیا تے ہسیاں گلیاں	88
تھاں تھاں اُتوں پائیا چولا اے لیرو لیروی	90
پیار دوارے	91
رکھنے پھل کتاباں دے ویچ	92

گیت

سوچاں ویچ ڈبیاں نیں سوچاں میرے ہائیا	97
گلاں رنج کے نہ کیتیاں سوری ہو گئی	98
کئی سال گزرے ایہ دن رات بیتے	99
چینی پر وہیاں دے آون اُتے	101
ہالی دا گیت	103
بھارت و چوں جنگی قیدی آون اُتے	104
ماہیا	106
پلی دا بُٹا	107

109 بولیاں

110 ڈھولا

111 مزاحیا انگ

چانن چراغ

113 حضرت شاہ مادھو لعل حسین دے حضور

114 بابا نانک

115 میرا سلام دارث

116 میاں محمد بخش دی چونگی

117 حضرت خواجہ غلام فرید دے حضور

118 سید فضل شاہ نواں کوئی لئی

119 پیر فضل گجراتی

00000

راجا رسالو ہوری لپیں ماں بولی پنجابی دے بڑے سچے تے سچے سیوک نیں۔ کوئی چاٹھی پنٹالی ورھیاں توں ایہو ای ڈٹھا اے پیں پنجابی دے بھلے لئی کوئی دی کٹھ ہووے، کدھرے دی ہووے، راجا رسالو ہوری ساریاں توں پہلاں اوتحے اپڑے ہوندے نیں۔ انج جاپدا اے پیں اوہناں دی ماں نے اوہناں نوں پنجابی دی گڑھتی دتی سی۔

پنجابی نال آت پیار ہون پاروں راجہ ہوراں اپیاں سوچاں تے اپنے آدرش نوں شعراں دا ڈروپ دین لئی لپیں ماں بولی درتی اے۔ جھڑی بولی ڈوھ راہیں بندے دے انگ انگ وچ رچی ہووے او سے وچ اوہ کھل کے تے بڑے پچھے نال لپیں گل کر سکدا اے۔

”میں تن درد اولے“ راجا رسالو ہوراں دی شاعری دا پہلا پرآگا اے پر ایہدے پچھے اوہناں دی ادھی صدی توں ڈوھ دی ریاض اے۔ ایہ اک سوجھوان شاعر دا کلام اے جنہے حیاتی دی کتاب دے ورثے نرے اُلٹ پلٹ کے نہیں دیکھے، ایہدی ہر سطر تے ہر لفظ نوں گوہ نال پڑھیا اے۔ اوہدے اُتے وچار کیتا تے اج دیاں شعری لوڑاں نوں روایت دی کسوٹی اُتے پرکھ کے شاعری کیتی اے۔ لپیں شاعری دے دیوے لئی اوہناں بابا فرید، گرو نانک، شاہ حسین، ملکھے شاہ، خواجہ فرید، میاں محمد وارث شاہ تے دوچے مہان شاعراں دی شاعری توں لو لئی اے۔ ”میں تن درد اولے“ وچ راجا رسالو ہوراں ایس سے دیاں اوکڑاں، پیڑاں، ڈکھاں اتے مصیبتاں دیاں والاں نوں ہلوئے دین والیاں تصویریاں کچھیاں نیں۔ اوہناں اپیاں غزلاء، نظماء، گیتاں، کافیاں، قومی تے انقلابی نظماء راہیں شاعری دی ہر پرکھ نوں لپیں نویکلی سوچ دی رنگتا وچ رنگ دتا اے۔

احمد راہی

راجارسالووی و سچھلی

راجارسالوو صرف اک ناں نہیں۔ ایہ اپنیاں صدیاں تے سدھراں نال جڑیا ہویا کدی نہ
مکن وala پنیدا اے۔ اوہناں دا نال سمجھووی ہوندا۔ اوہناں دی کھونج انسانیت دی سمجھی منزل
ایسی۔

راجارسالوو اک سچھلی پاکستانی تے منہے سجاوے دے شاعر نہیں۔ جس طرح اوه بڑے بیٹے
اتے سادھو سنت ورگے نظر آوندے نہیں۔ اوسے طرح اوهناں دی شاعری سلسلہ، سوکھی
تے سمجھو وچ آوندے والی اے۔

لہنی نویکلی شاعری دے ناتے اوه پنجاب دیاں سوہنیاں رویتاں تے انہوں پریتاں دی
شناخت دی نہیں۔

راجارسالوو دی شاعری لہنی زمین تے زبان دے وچ کسی ہوئی اتے زمین تے زبان وچ
اگی ہوئی شاعری اے۔ درد و صال دا اندوہ، چھوڑے دا اوہناں دیاں ڈونگھیاں سوچاں دا
محرم اے۔

اوہناں دے شعراں وچ اکلا پے دا روگ تے بندیاں دی اجتماعی محبت دی ترپ رچی
ہوئی جاپدی اے۔ پنجاب دے رہن سمن، پنجاب دے بارے تے پنجابی معاشرت دے
لبھ وچ سمجھی سجائی شاعری لہنیاں دے۔ لبھ نوں عوای تے روز مرہ دا انگ عطا کر دی اے۔
اوہناں دی شاعری دی ٹوک اکتارے والی اے۔ عصری تقاضیاں دے نال نال روحاںی
تے صوفیانہ انگ دی اوہناں دی شاعری دی خصوصیت اے۔

چڑا ویلا پیا جاندا اے۔ ایہدے وچ انسانی، روحاںی تے اخلاقی قدر اں ٹوٹ پھٹ رہیاں
نہیں۔ نجابت دا کوئی مل نہیں رہ گیا۔ بے غیرتی تے بے حسی دا اُچانال اے۔ وچ دی تھاں
جھوٹھوٹھ بر اجمان اے تے شرافت، دولت دے ہتھوں لیو لیرپی ہوندی اے۔ انسانی
رویے تے در تارے خود غرضانہ تے خبطی ہو گئے نہیں۔ بندے سے ہو گئے نیسا باقی ہر
شے مہنگی ہو گئی اے۔ رہیا سہیا بھرم ڈکو ڈولے کھاندی سیاست نے لٹک لیا اے۔ اپنے

رب دیاں نعمتیاں نال پیار کرن والا بندہ اج بڑا اوکھا اے۔ ایہ ساری گھشن تے روح دیاں فریاداں، بُلاں دے ہو کے تے دل دیاں ہاؤں راجا رسالو دی شاعری دا موضوع نیں۔ پر اوہناں نے اپنے رب نال دی لولار کھی اے:

ہیٹھلی اُتے ہوئی اے اک دن دیلا آپے دتے گا
ساتھوں بچ کے جا نہیں سکدے سانوں مارن والے لوک

راجا رسالو ہوری رزق حلال تے یقین رکھدے نیں۔ آپ دی بڑے محنتی نیں تے دُوجیاں نُوں آکھدے رہندے نیں کہ دھرتی دا بوجھ نہ بُو بلکہ دھرتی نُوں ماں جان کے اوہدی سیوا کرو۔ ایس مئی نال پیار کرو۔ ایہ تماڈا پیٹ بھر دیوے گی نالے تماڈی شرم رکھ لوئے گی۔ ایس لئی حیاتی بے مقصد نہیں ہوئی چاہیدی:

اپنے ذہن دی تختی اُتوں
میل کھروچو
تے ایہ دیکھو
جس منزل دل اسیں ودھے ساں
اوہ تے ہو گئی
ہوروی ڈور!

لپنی گل کمن واسطے راجا رسالو ہوری اکھراں دا بے دریغ استعمال نہیں کر دے بلکہ تھوڑے توں تھوڑے اکھراں وچ وڈی توں وڈی گل سلیقے نال کمہ دیندے نیں:

جا برائے گونا
پھاہی گل وچ پانی

تے:

ہنجواں دی بارش ہوئی اے
کچھ تیرے نیں کچھ میرے نیں

اوہ جاندے نیں پی ایہ دنیا ڈکھاں بھری اے۔ ہر کوئی اپنے سینے وچ کوئی نہ کوئی روگ
لئی پھردا اے۔ پر اوہناں دالیقین اے کہ ہر بندے دے ڈکھ داعلاج اک دوجے دی محبت
اے۔ پیارا ایسا دھرم اے جھڑا ٹھے ہوئے دلاں نوں جوڑ دیندا اے:

عڑ بھاں دے ڈکھ دیکھ دیکھ کے اپنے ڈکھ دی بھلدا جاواں
راجا رسالو ہوراں نوں ایس گل دا بڑا کرلا پارہندا اے پی ایہ بندہ جھڑا اللہ نے اپنا خلیفہ
بنا کے دنیا وچ گھلیا سی اوہ بے ضمیری تے بد کداری دا محرم ہو گیا اے۔ اوہ نے تاں دنیا
دی خوبصورتی وچ ووهاوا کرنا سی، محبت دے دن سونے پھلاں نوں ست رنگی لڑی وچ
پرونا سی۔ پر اک لہنی غرض دی خاطرا اوہنے دنیا نوں آزار دا گھر بنا دتا اے۔ نالے اپنے
آپ نوں درد اولے لا بیٹھا اے۔ اک دوجے دا دارو ہون دی بجائے بندہ بندے دا
واری ہو گیا اے:

ایہ تیرے بندے
جنماں نوں توں
اشرف المخلوقات ہوون دا
لو بھ ڈتا آہی
کدوں تک
لہیاں اولیاں درداں وچ
پھاتے رہن

راجا رسالو ہوری سبھ اُپھ تے سُچ شاعر اونگوں ایہ آدرش رکھدے نیں پی حیاتی
اک سچی لگن تے اک چنگے نصب العین دا ناں اے۔ اوہناں دی شاعری لہنی ساری تو اناںی

گدڑی پوش تے حمرا نشین شاعر ان کولوں لئی اے۔ کدی اوہ حضرت بابا ملھے شاہ دے
دوارے جوگی بنے کھلوتے نظر آوندے نیں۔ کدی کشکول پھڑ کے حضرت سلطان باہو دادر
کھنکھاندے نیں۔ کدی حضرت بابا فرید شکر گنج دے بہشتی دروازے دی چوکھٹ پتّن دا
کارن کردے نیں تے کدی شاہ عبداللطیف بھٹائی دے بھٹ دے آسے پاسے انگ
بھبوٹ ملدے نظر آوندے نیں۔ کدی انج جاپدا اے پئی اوہ چل سرمست دے فقیراں
وچ کھلوتے چمٹا وجار ہے نیں تے کدی مست توکلی دیاں راہوں وچ دھماں پار ہے نیں۔
کدی اوہناں نُوں شاہ حسین دے شلوک رستا و کھاندے نیں تے کدی بھگت کبیر دیاں
بائیاں ڈھاواں مارن تے مجبور کر دیندیاں نیں۔

راجا رسالو تاں اک بے چین واورولا نیں جنمائ دے ہردے وچ تھل دا ریگستان
شوکدا اے پرجنمائ دے ذہن اندر راوی پیا ٹھاٹھاں ماردا اے۔ اوہناں نے اپنے راجھن
نُوں مناون لئی قلم دی ونجھلی پھڑ لئی اے تے ہجر دے پینڈے کر دے آر ہے نیں۔ اوہ
صدیاں دے ٹرے ہوئے نیں تے خورے کدوں تک ونجھلی لئے کے ٹردے ہی رہن
گے۔ رب کرے اوہناں دے عشق دا پینڈا کدی نہ ٹکے تے مدھر ونجھلی دے سرول
والیاں نُوں رستا و کھاندے رہن :

آئیں آپا دھاپی دنیا وچ
منزل تے پُجنا اوکھا اے
پھڑ باہو ورگا مرشد توں
سکھ چھ کوئی یار مناون دا

بشری رحمان

راجارسالووی غزل

اک راجارسالو پنجاب دانابر، گھوڑے تے سوار، تو تے نوں موڑھے تے بھا کے، شر شر
تے پنڈ پنڈ بلاواں نوں ماردا تے لوکاں نال محبتاں پاندا پنجاب وچ ٹرُدا بھردا سی۔ ایہ قِضا
ڈیڈھ ہزار سال پراناتے سیالکوٹ دے آسے پاسے دا اے۔

اک راجارسالو پنجاب دا دانشور، شعراءں دی سواری تے چڑھ کے، علم دے پرندے
نوں باغہ تے بھا کے، پنجاب دے دانشوراں تے شاعرائیاں بیٹھکاں دی رونق اے تے
ایہ قِضا پرانا نہیں بلکہ اج کل دا اے تے ایہ راجارسالووی اج کل دا راجا ای اے تے
ایہ شر لور نوں ای پسند کردا اے کہ :

چپا چپا دھرتی گاہ کے ویکھ لئی
سو نہ رب دی نہیں لبھیا کوئی لور جیما

تے پہلے پرانے وقتاں دے راجارسالووی طرحان اج دا راجارسالووی دیلے دے
فرعوناں نوں لکردار ہند اے :

وپلے دے فرعونو چی کمن دیو
ساه کوئی سکھ دا سانوں دی تے لین دیو
 محلان اُتے محل بنائی جاندے او
 جھگیاں دے وچ سانوں دی تے رہن دیو

لہناں فرعوناں تے قبھے گروپاں دیاں چالاں توں راجارسالو ڈاڑھا واقف اے تے
ماڑیاں تے سیاں واتے تھاں بھدا پھردا اے :

شاملائاں تے ڈیرے سارے سانجھ لئے
پنڈ وچ کدھرے سانوں دی تے بہن دیو

مگر راجا، گزرے راجا دی طرح رومان دا دی راجا اے تے جدوں اوہ رومان دی زمین
وچ پیر رکھدا اے تے تاں دی اوہدی شان وکھری اے۔ اوہدے الفاظ مناسب تے اوہدی
سوچ نویں تے اوہدی شاعری وچ پنجابی دے استعارے تے پنجاب ہی دے نظارے اک
بہت ہی سونہنے انداز وچ ویکھن نوں ملدے نیں :

سچھاں دیاں تانگھاں ٹکیاں نیں
چھڈے کاواں اج بنیرے نیں
ہنجواں دی بارش ہوئی اے
سکجھ تیرے نیں سکجھ میرے نیں

ایو جھے شعر پنجابی غزل دی زمین نوں آبیار کر دے نیں۔ لیہناں ورگیاں شعراں وچ
ایں زمین وچ اک نواں وتر آؤے گا تے نوجواں شاعر نویاں جتناں سمجھ کے نویاں سمتاں
دریافت کرن گے کیوں کہ راجا رسالو غزل دی بندش وچ رومان دے نال نال معاشرے
دے چھرے توں نقاب دی نوچدا جاندا اے۔

جنے مرضی پردے پائے
اک دن کھل جانے نیں پول

تے نال نال جیون دا سبق دی دیندا اے

صدق توں سستی ورگا رکھ
پیراں تے نہ چھالے وکھ

ایہو تینوں ڈنگن کے
سپ ٹوں جڑے پالے وکیھ
آکڑ آکڑ چلدے نیں
راہیں خاں دے سالے وکیھ

مگر لیہناءں ساریاں گلاں دی اک گل۔ صدیاں پرانے راجے رسالو دی طرحان ساڑا
راجا رسالو دی پیار دا سوداگر اے تے ایدا پیغام وی پیار تے محبت دا ای پیغام اے۔

تحاں تھاں پیار دا جھنڈا لاوے
ایہو دولت ای انمول

تے :

ہر تھاں وندھ پیار محبت
بولو سوہنا بولو سجنو
راجے دی گل بخہ لو پلے
دو جیاں دے لئی بولو سجنو

اعتزاز احسن

درد اولے

ربا!

سوہنیا ربا

ایہ تیرا بندرا

جھڑا کدی تیرا نائب اکھواندا ہا

اج ایہنوں لگ گئے ہن

درد اولے

رنگ برلنگے درد

جہناں اُتے انگور نہیں اوندا

ایہ درد اولے

سدابہار درد

ایہناں دردیں داما ریا

زہراں پھکدا

اتے اپنی کنپٹی اُتے رکھ کے پستول

گھوڑا دب ڈیندا اے

میریا سوہنیا ربا

ایہ کدوں تک

ایہناں دردائی تھلے

دبیارہسی

ایہ کدوں تک زہراں پھکدارہسی

اتے کدوں تک ایمے جاتک

جھڑنے تیرے فن دا

بھوں اُچاتے سُچانموںہ ہن

ڈوجھیاں تے ہتھاں آل

ڈیکھدے رہمن

میریا سوہنیا ربا!

ایہ تیرے بندے

جنل نؤں نؤں

اشرف المخلوقات ہوون دا

لو بھڈتا آہی

کدوں تک

ایہناں اولیاں درداں اچ

پھاتے رہمن

میریا سوہنیا ربا

میریا سوہنیا ربا

نعت شریف

خبراء عرشاں اُتوں آئیاں نبیاں دے سردارِ دیاں
 ڈھماں چار چفیرے پیاں اج مدنی سرکارِ دیاں
 عرشوں فرشاں تینکر ٹلے خشبوواں دے بھلے سن
 وچ طبیبہ دے زلفاں کھلھیاں جد احمدِ مختارِ دیاں
 نفرت دے سبھ اُچ منارے ہولی ہولی ڈھے گئے سن
 پاک محمد صلی اللہ علیہ وسلم لوکاں تائیں گلاں دیاں پیارِ دیاں
 لوکاں انگلاں موٹھے وچ پائیاں اوندی ویکھ حلیمه " نُوں
 لندے چڑھدے ڈھماں پیاں ڈاچی دی رفتارِ دیاں
 پئے آکھن آپ " نُوں مکے دے لوکی صادق اتے امین
 ٹونباں گئنے کرن پردوے گلاں سن اعتبارِ دیاں
 پاکستان دی دھرتی گونجی صلو علیہ دے نعرباں نال
 وسیں روز قیامت تائیں گلیاں ایں دیارِ دیاں
 غار دے اندر شوقن سپنی جد صدق " نُوں ڈنگیا سی
 پلکاں موتی سُن لگیاں تد احمدِ دے یارِ دیاں
 کھڑا آ سمجھائے راجا کملیاں رملیاں اکھیاں نُوں
 جاگو میٹی رہندیاں ہر دم بھکھیاں نیں دیدارِ دیاں

سلام بحضور حضرت امام حسین رضی اللہ عنہ

دے کے سر اسلام بچا لیا کارناما ایہ وڈا حسین رضی اللہ عنہ دا اے
 سئے پچیاں کربل جہاد کیتا کارناما ایہ وڈا حسین رضی اللہ عنہ دا اے
 ہیں لعنتی چار چوفیر قابض کیتی ذرا نہ مولا پروا کوئی
 سیس دے کے جیون دا ول دیسا کارناما ایہ وڈا حسین رضی اللہ عنہ دا اے
 جدوں ابن زیاد لعین یارو سر ٹنگیا نیزے دی نوک اُتے
 ہلے بُلھ تے پڑھن قرآن لگا کارناما ایہ وڈا حسین رضی اللہ عنہ دا اے
 ہو گئی اے حد قربانیاں دی پچھے رہیا نہ وڈا تے کوئی چھوٹا
 وچ جھولی دے لال کوہا دتا کارناما ایہ وڈا حسین رضی اللہ عنہ دا اے
 جدوں ویکھیا امت نوں بھیڑ آپی ڈیرے کربل میدان وچ لا دتے
 سارے ٹبر نوں دا تے لا دتا کارناما ایہ وڈا حسین رضی اللہ عنہ دا اے
 کوفہ والیو! ویکھ لو اج رج کے اک قافلہ نواں پیا آوندا اے
 نانے پاک^۲ دی اہمت نوں تار دتا کارناما ایہ وڈا حسین رضی اللہ عنہ دا اے
 کیتا بند پانی خیمے ساڑ دتے لائی واہ سی پوری یزیدیاں نے
 سی کیتی نہ سبھے بکھ سہ گیا کارناما ایہ وڈا حسین رضی اللہ عنہ دا اے
 راجا حق تے باطل دے بھیڑ اندر پیر ڈولیا ذرا امام دا نہ
 دتا سرتے کیتی نہ بیعت مولا کارناما ایہ وڈا حسین رضی اللہ عنہ دا اے

قائد اعظم دی یاد وچ

بھریا رنگ حیاتی دے وچ پھٹ کے قلم آزادی
 محمد علی جناح تے ہوئی رحمت خاص خدا دی
 ورت کے نال تبر سوہنے سوجھ فکر تدبیراں
 سے ورھیاں دیاں کالک بھریاں دھو دتیاں تصویراں
 اج کجھ قوم دا فرض اے بندا پالے اوہدے بول
 تو لے وچ انصاف دی تکڑی سونے ورگا تول
 اپنی قوم دی خوشحالی دے کر کے کم وکھاؤ
 آپس دے سبھ جھگڑے جھیڑے نال سلوک مکاؤ
 صنعت اتے زراعت دے وچ وادھا بوہت ضروری
 جس دے نال ضرورت ہووے پاکستان دی پوری
 چن دے دانگوں جگ تے چمکے دیں میرے دا ناواں
 گھر گھر دے وچ نچن خوشیاں ٹھنڈیاں وکن ہواواں
 پھٹ پھٹ کالیاں راتاں وچوں نکلے سولھ سوریا
 اک سک ہو کے وسیں سارے چھٹ کے تیرا میرا

انج دادن

(چودھاں اگست 1947ء)

بدل بدل کے آون رُتاں
آون تے ٹُر جاون
پر کچھ رُتاں جدوی آون
یاداں نال لیاون
انج دے دن دا اصلاح کھرا
وکھری ای بدی چھب
خیریاں چوں نُور و سیلا
بنخیشاسو ہئے رب
کلک انھیرے شوکے لکھاں
دیوا بُجھنہ سکیا
میری قوم نے انگھاں والا
ٹوہر سلامت رکھیا
ایہ رُتاں دے وادھے گھائے
جدبے مار نہیں سکدے۔
جدبے رہن سلامت تے فیر
انگھی ہار نہیں سکدے
لہو دے پُچے بال کے دیوے

چانن لائی رکھنا
اُنکھے اپنی دے جھنڈے تائیں
بس لہرائی رکھنا
اج دا دن اوہ دن اے جئنے
ساؤ اماں و دھلایا
آزادی دی شہزادی دا
سوہنٹا رُوپ و کھلایا
اج دے دن دی سونتھے اے راجا
پیر پچھائے نہیں دھرننا
مرنا پیاتے دلیں دی خاطر
ونج وجا کے مرنا

پاک وطن

پاک وطن توں جاواں صدقے میں ایس توں قربان
 ایہدے اُتے مان اسانوں ایہ ساڑا ایمان
 اک اک بندرا کاما ایہدا دلیں نوں پیا شنگارے
 دلیں دے ذرے ذرے اُتوں اپنی جندڑی وارے
 ایہدیاں آڈاں، کھالے، ندیاں وانگ بہشتی نہ راں
 باغاں دے وچ کوئلاں بولن پنچھی لینڈے لراں
 مٹی ایس دی سونا جھے لمیاں کنک کپاہواں
 دُلے، مرزے، راجھے ایس دے اک دُوجے دیاں باہواں
 بلحہا، باہو صوفی ایس دے شاہ حسین فقیر
 وارث شاہ توں جاواں صدقے اُچی گاوے ہیر
 ساڑی آن تے شان نوں جانے اُبھا لما سارا
 دلیں اساڑا چمکاں مارے جیکن قطبی تارا
 اس ول جڑا میلی اکھے ویکھے اکھاں کڈھ لال
 پیر ودھے بد نیتی والا مڈھوں رکھ کے وڈھ لال
 اسیں آں آمن امان دے حامی جانے گل جہان
 اُچا رکھے انکھ دا جھنڈا ہر دیلے ہر آن

سکھ پنج کوئی یار مناون دا

اج چار چفیرے ڈھماں نیں
 اج چرچا اوہدے آون دا
 عرشاں توں لئے کے فرشاں تک
 وسیا اے بدل ساون دا
 ایس آپا دھامی دُنیا وچ
 منزل تے پُجنا اوکھا اے
 پھر باہنوَ ورگا مرشد توں
 سکھ پنج کوئی یار مناون دا
 حق پنج دا جھنڈا چکن لئی
 نیزے تے چڑھنا پیندا اے
 ول سکھ لئے کربل راہیاں توں
 لگیاں نُوں توڑ نبھاون دا
 ہُن ہجر نبی دے وچ یارو
 دل بجھیا بجھیا رہندا اے
 اکھیاں چوں اتھرو کر دے نیں
 جیوں ورحدا اے مینہ ساون دا
 اوکھ دے ویلے سبھ رَل کے
 پڑھو لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

ایہ سبھ توں سُچا نسخا اے
 جنڈری دے روگ مٹاون دا
 راجہ نوں پرجا کھنڈی اے
 کیوں ڈکو ڈولے کھانا ایں
 بھل جا توں ہر اک رستے نوں
 پھر راہ مدینے جاون دا

درجابہ درجا

اُچیاں محلات دے و سینکو
 جھگیاں دے و سینکاں ول وی
 کدی کدائیں جھاتی مارو
 ایہ وی او سے ای فنکار دے
 فن دا ہین نمونا سارے
 جھڑا سبھ دا پالٹھاراے
 جھڑا مالک کل سنساراے
 ہن تے اک اعلان مطابق
 درجے بد رجے سبھ مک گئے نیں
 تُسیں وی اُچیاں محلات و چوں
 نکلو
 ویکھو
 جھگیاں دے و سینکاں تائیں

جاگ تھیا کر سان

جاگ تھیا کر سان
 تے جاگی ساری دھرتی
 ٹوں جاگیں تے جاگن بھاگ غربیاں دے
 تیری سمیاں سم جان بخت خدائی دے
 وھمیں اٹھیں دلیں سریاں
 ناگاں اتے ٹھوہیاں دیاں
 تیری کشی دے پیاں نال
 ڈولن محل امیراں وعے
 دھرتی دی ککھ وچوں کڈھیں
 فصال رنگ بر نگیاں
 اُچیاں بولھاپ ول تکمیں
 تے پٹ پٹ تکمیں
 اتے تکدا ای رہ جاویں
 ول ڈیکھیں تے ڈیکھتے تھیویں شرابی
 پرایہ نشا آہی گھڑی پل دا
 ہن تیرے جاگن نال بلیا
 جاگ پیاں تقدیراں
 جاگی کل خدائی

ہُن تیڈی محنت دا پھل
کوئی کھس نہیں سکدا
ہُن جھوکاں آباد تھیں
ہُن نہ رہن اندھیارے
ہُن تھیں گلیاں روشن
ہُن تیرے جاگن نال ملی
حقداراں گوں حق
ہُن کوئی کھوہ نہیں سکدا
تیرا حق
میرا حق
حق گل خدائی دا

جاگ او بلیا جاگ

تیرے جاگن دے نال بلیا
 جاگے کُل خدائی
 تیرے جاگن دے نال چتا
 اُپے محلیں پیاں تریڑاں
 ڈھڈو گتیاں دے ٹھوٹھیاں تے
 وجیاں ڈانگاں
 ہُن تے دندياں کھولھ پیارے
 ہُن تے موہوں بول
 پھیرنا کوئی وڈو ڈیرا
 لے جائے تیرا بولھ
 ہُن تے دندياں کھولھ
 ہُن تے موہوں بول

نویں رُت

(کشمیری مجاہد اس دی جدو جمد)

رُتاں بد لیاں مہک پئے پھل بُٹے باغاں وچ کلیاں ٹھک پیاں
 جھڑیاں سون نے لائیاں چوٹھے گھٹیں بدلاں نال اج بد لیاں ٹھک پیاں
 جھٹلی داء آزادی دی ہر پاسے سفنے نویں غلاماں نُوں آون لگے
 ڈٹ گئی زنجیر غلامیاں دی پنچھی گیت آزادی دے گون لگے
 چٹچھاں تیز ہویاں وچ پنچھرے دے فکر نواں صیاد نُوں پین لگا
 مُتے جاگ پئے شیر کچھار وچوں پنچھی پنچھرے کوئی نہیں رہن لگا
 فلسطینیاں، عرباں، کشمیریاں دی راہ کوئی ویری نہیں روک سکدا
 نکلے رکھ کے سیس جو تلی اُتے ہے کون جو اوہناں نُوں ٹوک سکدا
 سرتے بنھ کے کفن مجاہد اس نے لئے کے حق آزادی دا رہن گے اوہ
 جان جاوے تے جاوے بے شک راجا کلمہ حق دا دار تے کمن گے اوہ

پن

چار چھپرے بھا جڑ پے گئی
 چوہیں کوٹیں بھا جو بھا ج
 کندھاں کو ٹھے چیکو چیک
 ماواں سن پُتراں سن دھیاں
 مناں موہیں مہنی تھلے
 دبیاں گئیاں
 کے نہ کوئی دتا سینہا
 نہ کوئی وصیت
 کو ٹھے کندھاں، قبران بنیاں
 پن سارا سنجاتے ڈھے ڈھیری ہویا
 کیاں اڈیکاں تے کاہدے چا
 مُکی تھاہر اڈیکاں والی

نہ کوئی رانجھا
نہ کوئی لڈن
نہ بیڑی نہ تج
رانجھے ہیراں
سوہنیاں سیاں
سوں گئے سبھ دے لیکھ
چُپ چپتے
رب دا بھانا
سارے سہے گئے، وکھے

تُول را نجھن دا ویر

(عظیم فنکار عالم لوہار دی موت دا نوحا)

پنڈاں، شر، گراواں اندر
 گونجی تیری واج
 تیری ونجھلی نے جگ موہیا
 تُول را نجھن دا ویر
 شردی صاحبائی تیری باندی
 نوکر میر، شنبیر
 پنجاں دریاواں دی شوکر
 تیرے وچ سریر
 لہو دے اتھرو روندادی سے
 اج راوی دانیر
 وچ ترنجھن روون چرخے
 سالو لیر ولیر
 لوک سبھادی پر ہیا خالی
 دھرتی اے دلگیر
 تیری موت سلکھنے سجن
 گئی کلیجا چیر

سفنا

جدوی کھلی سی اوہ کھڑکی
 کالیاں لم سلمیاں ژلفاں
 خشبواں دے ہل مچائے
 میرا ذہن تے میریاں اکھاں
 نشیا گئیاں
 جدوی کھلی سی اوہ کھڑکی
 چن دا ٹکڑا
 سوہنہا ٹکڑا
 ڈور ڈور تک
 نور و ساوندا
 تے ترفاوندا دسیا
 جدوی کھلی سی اوہ کھڑکی
 واںگ مشلاں سمجھدیاں اکھاں
 مینوں چوبھاں لاون
 سمحرے پھٹ لگاؤں
 پر میں درداں مارا
 ویکھاں ایہ نظارا
 اینے چروچ اک ہتھ و دھیا

ہو گئی کھڑکی بند
بیکل ہو کے
چار چفیرے
کمبلیاں و انگوں
ویکھاں لبھاں
اوہ زلفاں
اوہ سوہننا مکھڑا
تے اوہ بھکھدیاں اکھاں

اکلایا

شکر دوپھرے
کل میں
اپنے پنڈوں ٹریا جاندا ساں
اوہ لگر
دے تھلیوں
لنگھن لگیاں
ڈاڑھا پیا گھبراندا ساں
جتھے میں تے اوہ ملے ساں
ایک دوچے دے ہو ملے ساں
کلیاں ویکھ کے اج اوہ لگر
مینوں وڈھن
پینڈاۓ

لُوٹے دو

(پاکستان میں اُتے)

بیلے وچ کھلوتا

ہریا

بھاگیں بھریا

رُکھ

اوندیاں جاندیاں راہیاں تائیں

ونڈے

ٹھنڈیاں چھاوہاں

ایہ خلوص

ایہ ٹھنڈیاں چھاوہاں

اک وَپری نُوں

بھائیاں نہ

اوہنے مار کھاڑ قردا

کیتا

لُوٹے دو

پچ تے کچ

بُلھیا
کوڑی دنیا تائیں
پچیاں رہیوں سناوندا
کچی ٹڈاں دچ رچی ایسی
پچ دی ایتھے جانہ کائی
دے دہائی
سبھ خدائی
توں بُلھا
میں بُھلا بایا
پچ تے کچ دا جوڑنہ کائی
دے دہائی
سبھ خدائی

میں

میں آں بندارب دا
تے نوکر سرکاری
لوکی مینوں ادیب نہ من
ایہ اوہناں دا حق اے
اوہ مینوں شاعرنہ سمجھن
ایہ وی پچی گل اے
پرمیں اک گل دس دیاں
ڈھول وجا کے
جلھیاں پا کے
میں پیار کرنا واں
اوہ اُچے سُچے ٹھے تائیں
جتھے میری ماں
مناں موہیں میڈی تھلے
دبی پئی اے
جننوں اسیں
موہنجوڈارو تے ہڑبا
بنانہ سکے
اساں بنایا اوہدے تائیں

قبرستان تے گورستان
 اپیاں تہندیاں دا
 اپیاں وڈیاں دا
 تے چھوٹیاں دا
 تے سحرے جمیاں دا
 پرمیں اک گل
 ہوروی دس دیاں
 ڈھول وجا کے
 جلھیاں پا کے
 میں نہ بخشاں
 اوہدے تائیں
 جھڑا میری مئی
 میری اُچی سُچی مئی
 دے ول
 میلی نظرے دیکھے

لوئے لوئے

آکھ دے اک پلکارے دے نال
 تینی ورھے ہن بیت گئے جے
 اپنے اپنے گلمیاں اندر
 جھاتی مارو
 تے ایہ ویکھو
 کنا پنیدا کیتا
 تے کیہ کھٹیا
 اپنے ذہن دی تختی اُتوں
 میل کھروچو
 تے ایہ ویکھو
 جس منزل ول
 اسیں ودھے ساں
 اوہ تے ہو گئی
 ہوروی ڈور
 کوہاں ڈور

ڈھیاں بیراں دا
پکھ

اجے وی کجھ نہیں و گڑیا

اجے وی پھرلو

پکیاں کر کے

ایمان، اتحاد تے تنظیم دی رسی

ایسیو بابے دا فرمان

بے سُرتی دی چادر لاهو

اگے پیر و دھاؤ

اجے وی منزل واجاں مارے

اجے وی راہواں کھلیاں نیں

اجے وی بھرلو

لوئے لوئے

جے بھانڈے نوں بھرنا

(پاکستان دے 33 ویں یوم آزادی اُتے)

کدے سوچیا جے

بُھتا چر نہیں ہویا
 ساڑے ویکھن دی گل اے
 جدوں کدھرے قتل ہوندا سی
 جدوں کے سماگن دا
 سماگ اُجڑدا سی

 جدوں کے بیوہ
 کے پتیم
 دی گلی

 ڈھاہ دی جاندی سی
 جدوں کے الھڑیاں

 دے بستوں

 چُنچی
 چپک لئی جاندی سی
 او دوں پتا جے
 کیہ ہوندا سی

 او دوں

 لہندے پاسیوں
 لال انھیری جھلمندی سی

وہیندیاں وہیندیاں

ست زیناں

تے

ست اسماں نوں

اپنی پیٹ وچ

لے لیندی سی

ہر شے لا لوال

ہو جاندی سی

پکھن

ہر روز کئی کئی

قتل ہوندے نیں

سماگناں دے سماگ

لٹ لئے جاندے نیں

بیوائے تیماں دیاں

کلیاں ڈھاہ

وتیاں جاندیاں نیں

الھڑٹیاراں دے

سرائے توں

انیکاں

چُنیاں
چِپک لئیاں جاندیاں نیں
کدے سوچیا جے
ہُن اوہ
لال انھیری
کیوں نہیں
جُھلڈی
کیوں نہیں
جُھلڈی

میٹی دی خُشبو

سوہنی میٹی دلیس دی
 سوہنی اے خُشبو
 ایہ تیری اے سوہنیا
 ٹوں وی ایمدا ہو
 سارے عیب جہان دے
 میٹی لوے لکو
 ست سمندر روں
 پاروی جا کے
 ساؤ بندے
 بھُل نہ سکن
 اپنے دلیس دی میٹی
 لِشکاں پُشکاں
 پونڈتے ڈالر
 کھوہ نہ سکن
 میٹی دی خُشبو

بایا جی فرمائے نیں
کل پیدھی گل
”جیوندیاں پیراں تلے
مویاں اُپر ہو“
سوہنی مٹی دلیں دی
سوہنی اے خشبو

ناصریا غ

ناصریا غ نوں چل او بیلیا
 ناصریا غ نوں چل
 دو مکاں تے دو قوماں دی
 ناصریا غ نشانی
 شالا روزِ قیامت تائیں
 رہوے پیار کھانی
 مصر تے پاکستان سن دو دیں
 ایتھے بیٹھے رل او بیلیا
 ناصریا غ نوں چل

 صح سویرے ناصریا غ دے
 ہوندے عجب نظارے
 پنچھی ایتھے کرن کلیلاں
 نالے چلن فوارے
 جناح ہال دے اُتے ویکھو
 جھنڈا رہیا اے ہل، او بیلیا
 ناصریا غ نوں چل
 کنٹین اک ایتھے رات نوں بخندی

سارا دن رہندی اے ٹھنڈی
اوس بازار دی عورت وانگوں
”رات سماگن دن نوں رندی“

اٹھ وجے دی متھے اوہدے
بلب رہیا اے اک جل او بیلیا
ناصریاغ نوں چل

سر کال اُتے سیر کریندیاں
رنگ بر نگیاں ناراں
گھرو ایتھے کرن قواعد
لیاں بنھ قطایاں
بُڈھے رُکھتے تھلے بُڈھا
کلا رہیا اے ہل او بیلیا
ناصریاغ نوں چل

سیر کریندیاں میاراں دے
جھُمکے لین ہلارے
ناصریاغ دا پتا پتا
مرکاں پیا کھلارے
چھڑ دے سارے جھگڑے جھیڑے
ناصریاغ نوں چل او بیلیا

ناصر باغ نوں چل

اوھی صدی اج بیت گئی اے

سانوں سمجھ نہ آئی

سیرگاہ تے پلے گراونڈ چ

فرق نہ جاتا کائی

ریشم ورگے گھادے اُتے

رہیا سکوڑ چل او بیلیا

ناصر باغ نوں چل

ناصر باغ نوں چل او بیلیا

ناصر باغ نوں چل

چچ سچ دسیں

(سید عابد رضوی کوئٹہ توں معدودت نال)

پکّا سی وعدا
 تیراتے میرا
 کٹھے جیاں گے
 کٹھے مراں گے
 تیرتے میرے
 قول دے وچ
 چن تھے تاہرے
 پھل تھے کلیاں
 چاندیاں راتاں
 سحریاں فجریاں
 سلوپیاں شاماں
 سارے دے سارے
 پکے گواہ سن
 ہن ساڑے
 دووال دے وچوں
 اک نے اپنا وعدا
 توڑ دتاے

آواہیدا
 ویردا کریے
 ساڑا مقدمہ
 ساڑا سبھ کجھ
 تیرے حوالے
 اسیں نمانے
 نیاں دی شوی
 ٹنگے گئے آں
 ویکھیں کدھرے
 تکڑی پھڑکے
 ماریں نہ ڈنڈی
 سچ سچ دسمیں
 قبریں جا کے
 توں بھل گیوں
 یاں میں بھلایا
 جیوندیاں وعدہ

☆ لہنی بیگم خورشید صادق وی وفات اُتے۔

تاریخ وفات 20 جولائی 1988ء

Marfat.com

مَرْفَعٌ

Marfat.com

Marfat.com

○

خورے کس دی ڈلف نے اوہنوں ڈنگیا اے
اوس ہمارٹ پانی وی نہیں منگیا اے

پنڈ دے سارے کندھاں کوٹھے ٹھک پئے
گلیاں وچوں خورے بکھرا لنگھیا اے

اسماناں تے لال انھیری جھلی اے
میرے لہو تھیں کہنے چولا رنگیا اے

وچ میداناں اُچا رکھیا جھنڈے نوں
دوتیاں مینوں کنی واری انگیا اے

پچیاں گلاں کر کے راجہ کیہ کھڑیا
لوکاں اوہنوں شولی اُتے شنگیا اے

رُس گئے نیں شوہ جہناں توں اوہ سکھیاں کس کار دیاں
کھلیاں کنڈھیاں اُتے رہیاں آر دیاں نہ پار دیاں

لوکاں کو لوں ڈر کے انھیاں چُپ چستی لائیاں سن
کھولھ دتے نیں بھیت دئے دے گجھیا رمزاز یار دیاں

ویلے دی پینی نے جس نؤں بے دردی نال ڈنگیا سی
ادھی راتیں گوکاں۔ سیاں لوکاں اوس بیمار دیاں

بے شرتی دی نیندر دے وچ جہناں لال گوائے سن
وچ تھلاں دے ستی واںگوں اُچیاں چیکاں مار دیاں

اکھی لوکاں تائیں مہنا پُجا چڑھدے سورج دی
جھاڑیاں اج دی دین گواہی سبھ ڈلتے دی بار دیاں

اپنے لو دا دے ترونکا لایا رُکھ آزادی دا
سر لتهاں لئی سنبل بیاں کائیاں مرزے یار دیاں

قوم دی خاطر جہناں راجا جام شہادت پیتا سی
خوراں ہار ہتھاں وچ لئے کے ڈوروں داجاں مار دیاں

وِل دا سبھ توں اُچا تحفا ڈوہوا دتا ڈھو
اسیں دتے نج کھلوتے سجنًا جو ہوئے سو ہو

وَرِي وَدَه وَدَه چھاپے مارن شالا رہوے سلامت
چنان دے تیری چانسی ، تاریا دے تیری لو

آس دی ٹہنی لکوں ٹُٹے گئی ہتھوں چھٹ گئی ڈور
ساؤے سجنًا پُنج کے کیتا ساؤے نال دھرو

اگے تن سو تیراں دا سی ناں دنیا تے روشن
اج مکھاٹ تن سو تن دے کتھے لواں کو

اس دھرتی دا اللہ را کھا ایمدا اللہ بیلی
اس دھرتی دے وچوں آوے سجنًا دی کنسو

اُچیاں محلات والیو لوکو! کرو نہ مان دھیرا
جھنگیاں دے وسیکاں ول دی ویکھو کدی کھلو

رانجھن دی ونجھلی ہتھ پھر کے وچ زمین پنجابے
مر محبت والے بی نوں تھاں تھاں دیوو بو

ایویں راجیا کاڑھے کاڑھیں لمیاں بالیں اگاں
اکھلی وچوں آ جاندی اے جنساں دی خشبو

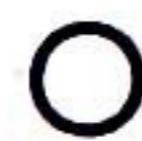
اُپھے بُرج لہور دے ساڑا دین ایمان
بے قدر اس نوں سار نہ جاندے ول اسماں

کوچے وچ محبوب دے دفعہ چتالی گلی
رکھیں پیر سنہال کے ہو جائے متاں چلان

اُتے قبراء چھیاں لوکی پاؤن . پھل
اج مقام انسان دا بھل گیا انسان

رنداءں . پائیاں نیویاں ہتھوں ڈگے جام
سدھ بدھ رہی نہ ساقیاں ہو کھلے حیران

ستیں ویسیں ڈاڈھیاں کیتا پورا سو
رڑھدا پانی راجیا جاندا ول پتوان

ساقیا ایویں نہ کر بکھیرے بھر کے دے گلاسی
تیرے باجھوں ہور اے کھڑا جھڑا رج پلاسی

ویٹ شیٹ دی لوڑ نہ کوئی ایویں نہ کر کھچل
حاضر مال پلا دے سانوں جو وی دیسی داسی

بینڈی اگے بُچے ہوئے آں حالوں آں بے حال
عمر دی گڈی کھجی جائیے ڈھگا جویں خراسی

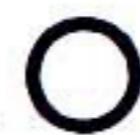
نہ ہن کوک فریدی سُندی نہ ونجھلی دے بول
ولیے ڈوریاں کر چھڈیا اے ایہ کیہ قبر پیا سی

اج امیر ۱ نوں کھڑا پچھے جھڑا چُپ چپاتے
روندے چھڈ غرپیاں تائیں قبریں جا پیا سی

روز بجٹ نیں اوندے جاندے روز اپنی پیندا رولا
اپنے لیکھیں سڑدے جائیے روٹی جیوں اکو اسی

آس دی بیڑی لراں دے وچ ڈکو ڈولے کھاوے
باجھوں خواجہ خضر دے راجا کھڑا پار لگا سی

1 ساڑا بھن رانا امیر خان جوئیہ جمدی وفات 17 مارچ 1975ء نوں ہوئی

شالا وسدے رہن ہمیشا پاڑے پاؤں والے لوک
جیتھے وسن خُشیئیں وسن چھڑ کے جاؤں والے لوک

دل دلائے سو دے یارو گلہ نہیں کجھ اوہناں تے
ساؤے لئی نہیں ٹھنڈیاں چھاوائیں سانوں ساڑن والے لوک

صدیق یقین دا پلا پھڑ کے سوہنی کیتا پار چنھاں
ڈبدے وچ دریائیں ڈٹھے لافاں مارن والے لوک

جنماں تقوے رب سچے دا منزل اوہناں توں کھتب کھاندی
دنیا نؤں نہیں بھھلے اج تک کشمیاں ساڑن والے لوک

ہیٹھلی اُتے ہونی یک دن ویلا آپے دے گا
ساتھوں پچ کے جا نہیں سکدے سانوں مارن والے لوک

تن شعر

رکھ سانبھ سانبھ اپنی توں زلف شری نوں
ڈنگے پئی بار بار ایہ میرے سری نوں

سارے شر وچ راج اے اج بُھکھ ننگ دا
دے کوئی جا کے شر وے مائے امیر نوں

راجا ہاں پریت نگر دا مقدر دا بادشاہ
کیہ ویکھنا ایں پاندھیا ہتھ دی لکیر نوں

میں تن درد اولے —

ساؤے چار چفیرے نہیں
ساتھوں رُسے سولھ سویرے نہیں

سچماں دیاں تانگھاں مکیاں نہیں
چھڈے کاواں اج بنیرے نہیں

بھ سُتیاں پیڑاں جاگ پیاں
آیاں دے دُکھ گھنیرے نہیں

ہنجواں دی پارش ہوئی اے
سکجھ تیرے نہیں سکجھ میرے نہیں

نہیں ساتھی کوئی بھیڑاں دا
دردی تے اُنج بھیرے نہیں

وھڑکن دچ واوھا ہویا اے
گلیاں دچ کس دے پھیرے نیں

راجا جی وسدے جگ اندر
برباد دلائ دے ڈیرے نیں

○

وہیندی ندی دا پائی
دولت آئی جانی

ویکھ کے کلم کلا
جھوکاں دیندے ہانی

ویریاں نال صلاحواں
ساؤا دلبر جانی

شولی تائیں چمنا
وسنی سچ کھانی

جا بر اگے گونا
پھاہی گل وچ پانی

پھلاں اُتے جوبن
ساون رُت سمانی

انھی مت جوانی
مڑ کدی نہیں آئی

اکھوں او لھے ہو کے
در در پھرے نمائی

بدل وانگوں ورھیا
اکھاں وچوں پائی

کٹھیاں موٹھے مکالکاں
گجراتے عوی رائی

راجا عمراء لمی
کٹھی نہیوں جائی

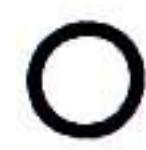

پیار دے روگی اس دنیا وچ پھر دے نیں چُپ چان
لکھاں اوڑاں سوڑاں آون پھر وی اوہ مسکان

ایں سے دے رائجھے ہیراں پھر دے ڈاواں ڈول
کوئی نہ جاوے پیش اوہناں دی کھیڑے دین میدان

فنا کار نوں دنیا دے وچ جیوندیاں کوئی نہ چُچھے
مر جاوے تے ضد بہ ضدی سو سو جشن منان

گل کرن دی جاچ نہ ایہنوں آکھن سارے لوک
ویکھو ویکھی بن گیا شاعر ایہ راجا نادان

نویں سوریہ دا شورج چڑھیا لے کے نواں پیام
پھلاں موہاں نال گائے خشبوواں دے جام

آس دی رادھا بال کے بیٹھی بنیاں اُتے دیوے
اک اک کر کے بُجھ گئے سارے ابھے نہ آیا شام

وَریاں دے گھر ارج چُل پئی اے غم دی لال انھیری
کوئی نہ خبر اوہناں دی چُچھے باجھوں چاچا سام

اپنی آن زبان دی راکھی کر دے امکھی لوک
تُسیں وی آؤ اُچا کریے ماں بولی دا نام

لذت ماں دے ڈوھ دی آوے اپنی بولی وچوں
اپنی ماں تے بولی دا میں سدا ای رہواں غلام

ماں بولی دے منکر راجا کدے نہ بخشنے جاون
ایسے لوکاں تائیں کریے ڈوروں ست سلام

ہندے وسدے رہن ہیشہ جھڑے پاڑے پاؤں لوک
اوٹھے ایسچے موجاں مانن بے شک راوی جاون لوک

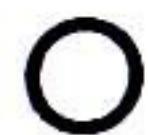
پیار دی سیتا وچ بنائے دے دھکے ڈھوڑے کھاندی
بیلیاں دے وچ چوریاں کھاون اس دنیا دے راون لوک

صدق یقین دا ٹھوٹھا پھڑ کے عاشق پھردے گلیو گلی
مر وفا توں دا بخھی دنیا منگیاں خیر نہ پاؤں لوک

وچ چورا ہے ڈیرہ لایا محبوباں دے ویکھن لئی
ویریاں راہ وچ پھاہیاں گڈیاں نہ آون نہ جاون لوک

کتھے اج منصور تے سرمد کتھے نوہر ملنگاں دے
جس دے گل وچ رسائے جائے شوی پھڑ چڑھاون لوک

ہجر وصال دے جھگڑے اندر دل دا جھگا ہویا چوڑ
ایدھر اگ ہجر دی بھڑکے او دھر لنبو لاون لوک

گھر دا نقشا لگیا اے کوئی ہور جھیا
ویڑھے دے وچ نچیا اے کوئی مور جھیا

اوہ بیاں پٹھیاں سدھیاں چالاں دسدیاں نیں
من وچ اوہ بے ذنیا، اے کوئی چور جھیا

دنیا کملی ہوئی جس دے ویکھن نوں
سانوں تے اوہ لگیا اے کوئی بور جھیا

چپا چپا دھرتی گاہ کے ویکھ لئی
سوئہ رب دی نہیں لبھیا کوئی لہور جھیا

جس دے پچھے جرم گوایا راجے نے
اوہ نوں تے اوہ لگیا اے کوئی ہور جھیا

وکھ اوئے جرنے پیندے
سم ان ہونے کرنے پیندے

سچاں دی خشنودی خاطر
جتنے ہوئے ہرنے پیندے

رُسے یار مناون دے لئی
سو سو کھیکھن کرنے پیندے

مسی، سُرمہ، سک تے سکڑا
کیہ کیہ کارے کرنے پیندے

اک ٹبر نُوں پالن دے لئی
ست سمندر ترنے پیندے

پگ سنبھال کے رکھن واتے
اوکھے پینڈے کرنے پیندے

دنیا ٹھیڈ تماشا راجا
ڈاؤھے پانی بھرنے پیندے

سوچاں رکھ توں اپنے کوں
موہوں مٹنے بول نہ بول

دنیا ڈاڑھی اے راہکار
ماریا جائیں نہ اجھوں

ڈھوں وجا کے آکھن دانے
بتوں درھ سکے بول نہ بول

جنے مرضی پردے پائے
اک دن کھل جانے نیں پول

نیت صاف جے ہوے تیری
مئی دچوں موئی روں

ھاں تھاں پیار دا چھٹا لادے
ایہو دولت ای انمول

بیتیاں سچھے بھُل جا راجا
نویاں نویاں راہواں ٹول

○

اپنے آل دوالے ویکھ
زہری نیں سبھ کالے ویکھ

صدق توں ستی ورگا رکھ
پیراں دے نہ چھالے ویکھ

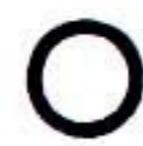
ایہو تینوں ڈنگن گے
جھڑے سپ توں پالے ویکھ

نیت اڑوئیاں پاؤندے نیں
محبوباں دے چالے ویکھ

آکڑ آکڑ چلدے نیں
راہیں خال دے سالے ویکھ

سُکھ دی برکھا ہوئے گی
بدل کالے کالے ویکھ

راجا خیرا سُکھ گا
وسن پئے اجالے ویکھ

سچاں دے ڈکھ ویکھ کے اپنے ڈکھ وی جھلدا جاواں
بے قدر اس دی وستی دے وچ اندر و اندری گھلدا جاواں

موٹہ سر میشو میٹھی ہویا وال پر پھیر وی سفروں اُکاں نہ
وادھو سکھاں کائیاں واںگوں سڑکاں اُتے رُلدا جاواں

منزل اُتے کد اپڑاں گا کد ایہ پنیڈے دس مکن گے
نویں سوری نُوں ویکھن خاطر اُٹھدا بہندا جلد ا جاواں

اوہدے حُسن جمال دے اگے ہمت گون دی ہوندی نہیں سی
میٹھیاں میٹھیاں اوہدیاں سُن کے ہولی ہولی کھلدا جاواں

میں ماڑا میں اصولوں ہینا سمجھ وی میرے پلے ناہیں
باہو پیر دے نال دے صدقے سونے دے مل مُلدا جاواں

میں صادق آں، میں آں راجا، پریت نگر وچ میرا ڈیرا
رُکھاں واںگوں نیواں ہو ہو دل دے ورقے تھلدا جاواں

و سدے گھر وچ اوں پروہنے چنگا اے
آ کے روئق لوں پروہنے چنگا اے

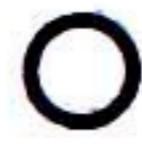
دلیں میرے وچ امن سلوک دی واء چلے
اپنی نیندر سون پروہنے چنگا اے

باگاں دے وچ رُت بھار دی آئی اے
گیت خُشی دے گون پروہنے چنگا اے

اخباراں تے دنیا دی مت ماری اے
چنگی خبر لیون پروہنے چنگا اے

آون والیاں اک دن آ دی جانا اے
سیجاں نت ہجون پروہنے چنگا اے

کھوٹھیا اپنے گھر دا بوہا راجھ نے
ڈلے مرزے اوں پروہنے چنگا اے

ویلے دے فرعونو سچی کمن دیو
ساح کوئی مُسکھ دا سانوں وی تے لین دیو

محل اُتے محل بنائی جاندے او
وجھگیاں دے وچ سانوں وی تے رہن دیو

شاملات تے ڈیرے سارے سانبھ لئے
پنڈ وچ کدھرے سانوں وی تے بہن دیو

ہجر وچھوڑا میٹھا میٹھا لگدا اے
کدی ایہ ڈکھ سانوں وی تے سسن دیو

بولھ تے سارا تیس ای ڈھوئی جاندے او
وج بھڑو لے ساڑے وی سمجھ پین دیو

اوہ تے اج کل گنگا بولا ہویا اے
وج محفل دے راجہ نوں وی بہن دیو

دنیا اُتوں فن دے شوے سُک گئے نیں
کہڑا آ کے رنگ بھرے تصویراں وچ

چٹے درتے کالے ہوندے جاندے نیں
خورے کیوں نہیں اثر رہیا تحریراں وچ

منبراں اُتوں روزہ ای رو لا پیندا اے
کوئی سواد رہیا نہیں ہن تقریراں وچ

ہوندے جاندے ڈور نیں بندے بندیاں توں
مر وفا۔ دا گھائٹا اے تدبیراں وچ

چھڈ دتے نیں سفنے تکنے راجہ نے
کوئی دی گل نہیں بھدی ہن تعبیراں وچ

موٹھے دے جندرے کھولھو سجنو
ہن تے موهوں بولو سجنو

اینی چپ دی چنگی نہیں جے
بولو سکھ تے بولو سجنو

بولیاں ای مسئلے حل ہوندے
چھیتی دندیاں کھولو سجنو

سوہنیاں سوہنیاں گلائ کر کے
مائک موتی رولو سجنو

ہر تھاں ونڈو پیار محبت
بولو سوہنا بولو سجنو

راجے دی گل بخ لو پلے
ڈوجیاں دے لئی بولو سجنو

اوہ آیا تے ہسیاں کلیاں
اوہدیاں گلاں مصری ڈلیاں

ٹور اوہدی توں انج پیا جاپے
ہرنیاں جیوں بیلے نوں چلیاں

پنڈ وچ اوہدے آون دے نال
نور و نور ہویا وچ گلیاں

غصے دے وچ اوہدیاں اکھاں
راتیں واںگ مشالاں بلیاں

وچھڑیاں گونجاں اک دن ویکھیں
ڈاراں وچ رلیاں کہ۔ رلیاں

وطن توں جنداں دارن جھڑے
خوراں دین سلامی کھلیاں

خبراں پڑھدیاں ڈگا راجا
سارے رُل مل جھسو تلیاں

○

تھاں تھاں توں پلا پائیا چولا اے لیرو لیر وی
سُدھ مبدھ رہی نہ جان نُوں اکھاں نیں نیرو نیر وی

ہیراں وچ آون بیلیاں لئے کے چھنے چوریاں
رانجھیاں نُوں بھاوندے جنگلاں دے جھنڈ کریر وی

باجھ بھراواں ماریا ہونی ہنے مرزے جٹ نُوں
بکّی وی ویپندی زہ گئی، منگے ای رہ گئے تیر وی

اُچیاں دے ول تکنا مہنگا ای پیندا اے سدا
تکڑیاں اتے ماڑپاں ہوندا کاہدا سیر وی

نیزے اُتے منگیا سر نُوں جدوں سی ظالماء
کربل سی بھباں ماریاں روندی رہی ہمشیر وی

وھیاں تے بھینیاں ہوندیاں دھن پرایا راجیاً
بابل نے اتھرو پی لئے رہ گئے روندے ویر وی

O

پیار دوارے

درداء مارے

رونے جاندے

کرن نظارے

وچ اڈیکاں

ندی کنے

گزریاں راتاں

دن وی سارے

ہن تے آ جا

ساجن پیارے

راجا تینوں

واجال مارے

رکھنے پھل کتاباں دے وچ
پاؤں جند عذاباں دے وچ

آٹا لون نہیں پورا ہونا
نہ پو ایڈ حساباں دے وچ

پاگ اُتے چھائی اڑاسی
بہک نہ رہی گلاباں دے وچ

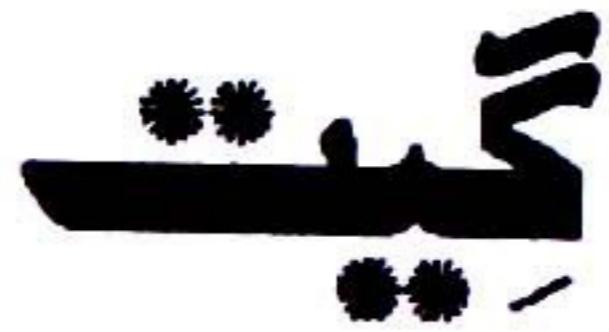
بھل بھلا بیٹھے نیں اوہ وی
ملدے سن جو خاباں دے وچ

کوئی وی کم وی گل نہیں ہوندی
آئے ہوئے جواباں دے وچ

لے کے بہر گئی بے یقینی
رس نہ رہیا ثواباں دے وچ

راجا دنیا کملی ہو گئی
پئے گئی نویں عذاباں دے وچ

Marfat.com

Marfat.com

Marfat.com

O

سوچاں وچ ڈبیاں نیں سوچاں میرے ہائیا
 چھم چھم روندیاں نیں اکھیاں نمائیاں
 ڈر گیوں دُور چتا پچھی نہ ٹوں وات وے
 جاگو میں رہنی آں میں ساری ساری رات وے
 گھر گھر پیندیاں نیں تیریاں کمائیاں
 چھم چھم روندیاں نیں اکھیاں نمائیاں
 دس دے ٹوں ساؤ کوئی بجنا قصور وے
 کھڑی گلوں رہنا ایں ٹوں ساتھوں دُور دُور وے
 تیرے وے پیار والا واسطہ میں پانی آں
 چھم چھم روندیاں نیں اکھیاں نمائیاں
 تیرے میں وچھوڑے وچ ہوئی دلگیر وے
 لباں اُتے جند آئی وقت اخیر وے
 چھیتی چھیتی بوہڑ کدھروں ڈھول میرے جانیا
 چھم چھم روندیاں نیں اکھیاں نمائیاں

○

گلّاں رنج کے نہ کیتیاں سوریہ ہو گئی
پوہ پھٹی تے دنیا انھیر ہو گئی
کر اپنے ٹوں وعدیاں نوں یاد سجنما
سُن نیڑے ہو کے میری فریاد سجنما
وچ تیریاں اڈیکاں کنی دیر ہو گئی
گلّاں رنج کے نہ کیتیاں سوریہ ہو گئی

ایہ وچھوڑا ساتھوں جھلیا نہ جاوے سوہنیا
سانوں چینِ اک پل یوی نہ آوے سوہنیا
آ کے ویکھ لئے ٹوں میٹی دا میں ڈھیر ہو گئی
گلّاں رنج کے نہ کیتیاں سوریہ ہو گئی

سانوں ڈالراں بنے سجنما مُکا دتا اے
تینوں اپنا ایہ دلیں بھلا دتا اے
ویکھ دنیا ایہ ساری ہیر پھیر ہو گئی
گلّاں رنج کے نہ کیتیاں سوریہ ہو گئی
پوہ پھٹی تے دنیا انھیر ہو گئی

○

ہر بھجن بینس (کینیڈا) توں متاثر ہو کے

کئی سال گزرے ایہ دن رات بیتے
بھاراں نہ آئیاں تیرے جان مگروں

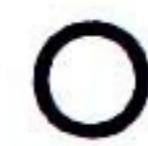
خزاں نے تھاں تھاں تے تنبو نیں تانے
بھاراں نہ آئیاں تیرے جان مگروں

جو ٹھے تو اُپھے تے ڈیرا جمایا
تے گھر بار سارا منوں کیوں بھلایا
جدائی نے مینوں اے کملہ بنایا
بھاراں نہ آئیاں تیرے جان مگروں

گراواں تے شراں چ چھائی اُداسی
ایہ دھرتی پیاری اے ڈاڈھی پیاسی
کھڑا ساتھوں بدلاں نے بدلا لیا اے
بھاراں نہ آئیاں تیرے جان مگروں

اوہ دریا تے نہراں چ رہی نہ روائی
 کیہ پھلاں تے کلیاں تے ورتی ویرانی
 تے خُشبوواں مہکاں دی مُنگی کھانی
 بھاراں نہ آئیاں تیرے جان مگروں

وچھوڑے نے میرا بُرا حال کیتا
 میں صبراں دا راجہ پیالا اے پیتا
 تے زخماں نُوں اپنے میں آپے ای سیتا
 بھاراں نہ آئیاں تیرے جان مگروں
 کئی سال گزرے ایہ دن رات بیتے
 بھاراں نہ آئیاں تیرے جان مگروں

(چینی پروہیاں دے آؤں اُتے)

آئے چین توں پروہنے
ایہ نیں کھنڈ دے کھٹوئے
ساؤی ایہناں نال یاری
جانے دنیا ایہ ساری
جاواں ایہناں اُتوں واری
سانوں لگدے نیں سوہنے
آئے چین توں پروہنے

ایہ ساؤیاں نیں باہواں
کراں ایہناں اُتے چھاواں
جند گھول میں گھماواں
ایہ نیں ڈاڑھے من موہنے
آئے چین توں پروہنے

ڈاڑھی چینیاں دی آن
روٹی رج گھروں کھان
ساؤا مان تے تران
کر دے کم ان ہونے

آئے چین تو پروہنے

میدم زینگ 1 نوں سلام

ڈیلی گیٹاں نوں سلام

سارے چین نوں سلام

ایہ نیں ڈاڑھے من موہنے

آئے چین تو پروہنے

سکھو ایہناں دی زبان

نبی پاک ﷺ دا فرمان

ودھے جان تے پچھان

ملدے سوہنیالی نوں سوہنے

آئے چین تو پروہنے

ایہ نیں کھنڈ دے کھڈونے

1 چینی وند دی سربراہ

ہالی دا گیت

بُلے بُلے وئی ہالی آیا وچ پیلیاں
 کوئی چندری نظر نہ لاوے
 ہالی آیا وچ پیلیاں

بُلے بُلے وئی دلیں وچوں کال مکیا
 جدوں آگئے گورے ساوے
 دلیں وچوں کال مکیا

بُلے بُلے وئی ہالی اُتوں جاوائ صدقے
 چھوٹے سانبھ کے کنک نُوں گاہوے
 ہالی اُتوں جاوائ صدقے

بُلے بُلے وئی پیلیاں چ سونا اگدا
 ہالی کھاد خوراکاں پاوے
 پیلیاں چ سونا اگدا

بُلے بُلے وئی ہر پاسے ہویاں خشیاں
 جوگ پئی گھنگھرو چھنگاواے
 ہر پاسے ہویاں خوشیاں

بُلے بُلے وئی دانیاں دے بولھ لگ گئے
 جئی لوگ دے پاوے لشکارے
 دانیاں دے بولھ لگ گئے

بھارت و چوں جنگی قیدی واپس آون اُتے

آیا سوہنا جن
 راہواں تھیاں روشن
 مکے ڈکھتے الم
 داراں تن، من، دھن

 آیا سوہنا جن
 سنگیاں کرن بکھیرے
 سانول وڑیا اے وپھرے
 کردا گلڑے تھے جھیٹرے
 ساڑا کھلدا اے من

 آیا سوہنا جن
 گزریاں ہجر دیاں راتیں
 گھر آیاں نیں براتیں
 محلیں ہلیاں نیں باتیں
 ویرڑھا نور فگن

 آیا سوہنا جن
 ساکوں عید دیہاڑا
 ملیا سانول پیارا

چڑھیا چن نیارا
 گلیاں تھیاں روشن
 آیا سوہنا سجن
 ٹکے ہجر دیہاڑے
 سانول موڑے مہاڑے
 سارے ٹکے نیں پاڑے
 خوشی تھیا اے من
 آیا سوہنا سجن
 راہواں تھیاں روشن

ماہیا

کوئی کوٹھا چویا اے
اللہ سائیں فضل کیتا، میل سجناء ناہ ہویا اے
بھیڈاں ناہ واڑا ای
سجناء میل ہویا، ان عید دیہاڑا ای
تھالی وچ بھنڈیاں نیں
سجناء دے آون دیاں، خشبوواں کھنڈیاں نیں
رب کرم، کمایا اے
تقدیراں جاگ پیاں، اک قیدی آیا اے
ہتھ جوڑا پکیاں ناہ
قیدوں ول آیا، ساڑی چانن اکھیاں ناہ
پانی گھڑے وچوں پاؤں آل
رنگلے پنگ اُتے، ماٹھے چن نوں بٹھاویں آل
دو پتر تریکاں نیں
آیاں سجناء نوں اسیں، رنج رنج ویکھاں نیں
کوئی پیار نی پھاہی اے
مولہ کرم کیتا، رُت ملنے نی آئی اے

پپلی دا بُٹا

پپلی دا بُٹا ماہی وے
 اوہنوں لگیاں گولھاں ڈھولا
 چھڑ گیوں ستری ماهی وے
 پئی گھر گھر ٹولائیں ڈھولا
 پپلی دا بُٹا ماہی وے
 اوہدی چھاں گھنیری ڈھولا
 چھڑ کے نہ جاویں ماہی وے
 میں ازلوں تیری ڈھولا
 پپلی دا بُٹا ماہی وے
 اوہدی عجب کھانی ڈھولا
 چھلا ہتھ دا ماہی وے
 سانوں دیوں نشانی ڈھولا
 پپلی دا بُٹا ماہی وے
 اساف آپ لوایا ڈھولا
 تینوں تکیا ماہی وے
 رنگ ہویا سوایا ڈھولا
 پپلی دا بُٹا ماہی وے
 ہیٹھ ونگاں دا کھارا ڈھولا

دل دیاں دسائیں ماہی وے
 توں بھریں ہنگارا ڈھولا
 پپلی دا بوٹا ماہی وے
 تک سکھیاں آیاں ڈھولا
 رل کے کھائیے ماہی وے
 میں آپ پکائیاں ڈھولا
 پپلی دا بوٹا ماہی وے
 نہ کر توں جھیڑے ڈھولا
 پنڈ دیاں گڑیاں ماہی وے
 سانوں کرن بکھیرے ڈھولا
 پپلی دا بوٹا ماہی وے
 اسائی تھلے بہنا ڈھولا
 دلیں دی میٹی ماہی وے
 ساڑا سچا گہنا ڈھولا

بولیاں

بارھیں برسیں کھٹن گیا تے کھٹ کے لیا یا مینا
 مربیاں نوں چل بیلیا، رتبہ داتری اے تیرا گھنا
 مربیاں نوں چل بیلیا
 بارھیں برسیں کھٹن گیا تے کھٹ کے لیا یا کمیاں
 میرے دلیں دیاں منٹھے چول تے کنکاں لمیاں
 میرے دلیں دیاں
 بارھیں برسیں کھٹن گیا تے کھٹ کے لیا یا گھاہ
 دھرتی وطناء دی توں ڈب ڈب کے واہ
 دھرتی وطناء دی
 بارھیں برسیں کھٹن گیا تے کھٹ کے لیا یا تھالی
 فصلاءں کئی دیوے ساڑی دھرتی نصیباں والی
 فصلاءں کئی دیوے
 بارھیں برسیں کھٹن گیا تے کھٹ کے لیا یا کولے
 جٹ دے ٹوہر دیکھو منجھی وڈھ کے بچ لئے چھوٹے
 جٹ دی ٹوہر دیکھو
 بارھیں برسیں کھٹن گیا تے کھٹ کے لیا یا سوئے
 کنکاں دلیں دیاں اسیں کھا کھا ٹگڑے ہوئے
 کنکاں دلیں دیاں

ڈھولا

(لبنان اُتے اسرائیلی حملے توں متاثر ہو کے)

کال بلیندی اللہ نبی پاک وارث اے گل جہان دا
 خبراء ڈوروں پئیاں آوندیاں نیں مثدا حال اے اج لبان دا
 کافراں کیتا اے بند پانی نقشا مژہ چھکیا ہنے کربل میدان دا
 نکے نکے جاتک سانگاں اُتے منگے ہنے واہ واہ کیتا نیں کم شیطان دا
 اج وچ بیروتے (1) پسرا اے بُرچھا گردی دا مسئلہ کائی نہیں رہ گیا پُچھہ پچھان
 اگاں لگیاں نیں گلیاں تے گوچیاں ڈچ لالو لال ہویا اے رنگ اسماں دا
 ساڑ پھوک کے پنڈاں تے شراں نُوں ٹھیلا ڈتا نیں بدل فلسطان 2 دا
 ایہناں بیگناں تے ریگناں ڑل کے چھیاں لوں پیتا اے مسلمان دا
 اج کندھاں پچھے متا پیا پکیشدا اے دنیا اُتوں اسلام مٹان دا
 یہودی چیلنج تے چیلنج پیا کریندا اے موٹھے پی تکنی اے ساری خدائی عربستان دا
 ایہو ویلا جہاد اے مسلمانو ہتھیں پھڑو تکوار کھاہڑا چھڑ کے ملن ملان دا
 اج مژہ سداں تے سداں پئیاں پوندیاں نیں باندھاں پئیاں بدھیندیاں نیں
 لدھی 3 پی گوکیندی اے اکھاں پئیاں وہیندیاں نیں راہ مژہ کے ڈلے 4 رنگے شیر جوان دا

(1) بیروت (2) فلسطین (3) ڈلے بھٹی دی ماں دا ناں (4) ڈلا بھٹی

مزاحیا انگ

جدوں پیا سی وچ پلیٹ دے سارے جگ نوں سی اوہ بھاوندا
اوہ کباب سی کے ہور دا پیا کھاوندا کوئی ہور سی
پورا قبنا سی اوس تے پُلس دا ڈردا دم نہیں سی کوئی ماردا
ہے سی مال اوہ کے ہور دا پیا لٹاوندا کوئی ہور سی
سارا پنڈ سی ڈانگو ڈانگ ہویا، مال پتھر نوں نہیں سی سنبحالدی
اوہ مکان سی کے ہور دا پیا سانجدا کوئی ہور سی
ہس لیلی نے مجنوں نوں آکھیا چم دے میں جُتی سواونی اے
اوہ چم سی کے ہور دا پیا لہاوندا کوئی ہور سی
آوا جائی دی ریل سی چلدی موڑھے نال سی موڑھا وجدا
ساکوں ہائی اڈیک کے ہور دی پیا آوندا کوئی ہور سی
آپا دھاپی دے ایس جہاں اندر ہر تھاں انھیر سی مچیا
ویزا لگیا سی کے ہور دا پیا جاوندا کوئی ہور سی

چانچراج

حضرت شاہ ماوھو لعل حسین دے حضور

مِترال دی مجمان او کھی
 او کھا مِترال او ان
 مِتر جد دے وچھڑے ساتھوں
 اسال چھڈیا سیجیں سون
 مِترال جد دی پھیرا پایا
 نس نس گاوے گون
 اندر دل جد جھاتی پائی
 نکل پیا کوئی ہور
 تخت لہور نہ سُندا بانگاں
 تھاں تھاں شور ای شور
 شاہ حسین ساکوں سبق پڑھایا
 مِترال اگے نیون
 مِتر جے کر سر وی منگن
 نہ ویکھیے بے کھبے
 ”شاہ حسین شہادت پائیں
 جو مرن مِترال دے اگے“

بابا نانک

بایا نانک سبھ دا میت
 پیار دے تھاں تھاں گاوے گیت
 اللہ والیاں دی ایہ پریت
 بایا نانک سبھ دا میت

اُلفت والا چولا پا کے
 اپنے پرانے گل نال لا کے
 وندھی مشھی پریت
 بایا نانک شبھ دا میت
 پھر کے ونجھلی اُلفت والی
 مر وفا تے شفقت والی
 گاوے مشھی گیت
 بایا نانک سبھ دا میت

سچے سودے بایا کردا
 سبھ دے ڈکھرے بایا جردا
 پاک پوتھ اوہدی نیت
 بایا نانک سبھ دا میت
 بایا نانک سبھ دا میت

میرا سلام وارث شاہ

تیرے سوہنے کلام توں جاں صدقے تیری ہیر نوں میرا سلام وارث
 ہتھ رکھ کے دیلے دی بپس اُتے کیتے اُچے تے سُچے کلام وارث
 گھوڑا پھرنا قلم دا ہر پاسے دھوڑاں چار چوپھیر دھمایاں توں
 کیہ مجال کوئی ودھ کے آئے اگے تیرے گھوڑے دی پھرے لگام وارث
 قلمائ ٹُٹ گئیاں، کاغذ ہوئے کالے تیری ہیر دا نہیں جواب کدھرے
 تیرا جوڑ نہیں کوئی جہان اندر تیرا وجھکرا جگ وچ عام وارث
 اج وچ جنڈیاں دے روئقاں نیں اج خانائ دے خان مہمان ہوئے
 مسکڑ بھجدا تے قیے اُڈے نہیں ہون پئے تیار طعام وارث
 جگے قمچے وچ جنڈیاں دے اُتوں جھٹیاں سون نے لایاں نیں
 تیری قبر تے ورھے میثہ رحمتاں دا حشر تیک زندہ تیرا نام وارث
 ہویوں سخن دا وارث توں وچ دنیا تیری متنا گل جہان اُتے
 راجہ ورگیاں ساریاں شاعرائ نے پیتا تیری صراحی چوں جام وارث

میاں محمد بخش دی چونکی

تیری جوہ اُتے قبضا ویریاں دا
ذرا ایس پاسے پھیرا پا میاں
ہنومان دی ایس اولاد تائیں
حق سچ دی گلن سمجھا میاں
جویں گھلی بچائی سی دشمناں توں
ایویں آپ کشمیر بچا میاں
دمڑی والی سرکار دا واسطہ ای
چھیتی آ میاں، چھیتی آ میاں

حضرت خواجہ فرید دے حضور

تیڈی جیوے روہی رانگلی
 تیڈے جیون تھل میدان
 تیڈے جیون گابے کٹیاں
 تیڈے پھل سدا مسکان
 ٿوں رتاں دا ہیں بادشاہ
 ہیں بیلیاں دا ٿوں مان
 تیڈے ساوے جنڈ کریپ ہن
 تیرے اگے زمین اسماں
 ٿوں اُدم دتا قوم نوں
 اتے اوہناں دی پچان
 پٹ انگریزی تھائیاں
 پئے اپنی جھوک وسان
 تیڈے شعر ہن گوزے مصیریاں
 ٿوں شاعر اں دا پروھان
 شالا وسن جھوکاں تیریاں
 میرا جیوے پاکستان

سید فضل شاہ نواں کوئی لئی

خش روک پنجابی دے فلک اُتے
 رہوے چمکدا وانگ مہتاب بیلی
 تیرا ناں اُچا تیری شان اُچی
 ڈاڑھی اُچی اے تیری کتاب بیلی
 غوطے لا کے ادب سمندرال وچ
 لبھے لال ٹوں رنگ برنگیلڑے سن
 وتر لا کے ایسے زمین اندر
 ٹوں سن خوب کھڑائے گلاب بیلی
 اکھی لوک تیرے اکھی قلم تیری
 ٹوں سیں اکھپاں دا سردار بیلی
 گھمٹن گھیر وچ پھسی اج قوم تیری
 اوہدا دیکھ اج حال خراب بیلی
 کرے ہتھ اٹھا صدا راجا
 ربا کریں دعا منظور میری
 میری قوم اُتے فضل شاہ ہووے
 فضل شاہ دا بے حساب بیلی

پیر فضل گجراتی دے ویں

گلیاں سُنج سُنجیاں
 روئق نظرنہ آوے
 لئس لئس کروے محل وی
 پئے دسن اج بڈاوے
 دیکھے چُک چُک اڈیاں
 وگدا پیر چنھاں
 لٹ لئی روئق کندیاں
 لالہ^۱ نظرنہ آوے
 اج امانت قوم وی
 قبران کھوہ لئی
 لگی ڈھاہ چنھاں نُوں
 کھڑا آن بچاوے
 ماں بولی دے پُچھڑوں
 ڈگا فضل نگینا
 گل وچ زلفاں لمکیاں
 کھڑا سینے لاوے
 تھکیا مٹیا جاپدا
 ہولی کرو ”ٹکوراں“^۲

آپے لنبو لا کے
آپے پیا بُجھاوے
من مندر دیاں ٹلیاں
کیتا بند کھڑا ک
رمزاں مارن ٹکراں
حرفاں نوں چُپ کھاوے
ہسدے و سدے شر و چ
ایہ کیہ قبر پیا۔
بُلھاں نوں چُپ کھا گئی
جسا ہجر تپاؤ ہے
شادوے دالا دلا

ستال میاں تان
کدھروں نعرا حیدری
سننے و چ نہ آوے
”ڈونگھے پینڈیں“⁽¹⁾ پے گیا
راجا سی ان بھول
باجھوں فضل اللہ دے
کھڑا بنے لاوے

(1) پیر ہوراں نوں لوک ”لالہ“ آکھدے سن

(2) پیر ہوراں دی کتاب دانال (3) پیر ہوراں دی کتاب

Marfat.com

483

پنجابی مرکز لہبور

Marfat.com